

Zadania z HMM - przetwarzanie języka naturalnego 2018/2019

Niech

$$A = \begin{bmatrix} 0.6 & 0.4 \\ 0.3 & 0.7 \end{bmatrix},$$

$$B = \begin{bmatrix} 0.1 & 0.4 & 0.5 \\ 0.7 & 0.2 & 0.1 \end{bmatrix},$$

$$\pi = [0.7 \quad 0.3],$$

a $\lambda = (A, B, \pi)$ będzie ukrytym procesem Markowa (HMM).

1. Dla zadanego ciągu obserwacji $O = (1, 2, 0)$ oblicz $P(O|\lambda)$:
  - (1pkt) bezpośrednio,
  - (1pkt) używając forward algorithm.
2. (1pkt) Podaj złożoność obliczeniową znajdowania $P(O|\lambda)$ w przypadku bezpośredniego wyliczania oraz użycia forward algorithm.
3. Używając Viterbi algorithm znajdź najbardziej prawdopodobny ciąg stanów ukrytych (h_1, h_2, h_3) (każdy stan ukryty ma być najbardziej prawdopodobnym), jeśli:
  - (1pkt) $O = (1, 2, 1)$,
  - (1pkt) $O = (1, 2, 2)$.
4. (1pkt) Podaj złożoność obliczeniową znajdowania najbardziej prawdopodobnego ciągu stanów ukrytych algorytmem Viterbi'ego.
5. (1pkt) Dla zadanego ciągu obserwacji $O = (1, 2, 0)$ znajdź najbardziej prawdopodobny ciąg stanów ukrytych (h_1, h_2, h_3) (cały ciąg stanów ma być najbardziej prawdopodobnym).
6. (2pkt) Rozwiąż na kartce wszystkie powyższe zadania do następnych zajęć zakładając, że

$$A = \begin{bmatrix} 0.5 & 0.5 \\ 0.1 & 0.9 \end{bmatrix},$$

$$B = \begin{bmatrix} 0.3 & 0.4 & 0.3 \\ 0.1 & 0.0 & 0.9 \end{bmatrix},$$

$$\pi = [1.0 \quad 0.0],$$

a $\lambda = (A, B, \pi)$ będzie ukrytym procesem Markowa (HMM)..